

शालिकमाथि

सम्पादकीय

पदयात्रा नगरौ

वर्षा र हिमपातले हिमाली क्षेत्रको पदयात्रामा निस्केका हजारौँ पदयात्री वर्षा र हिमपातको चपेटामा परेका छन् । लेक लागेर तीन जनाको मृत्यु हुनुका साथै केही बिरामी परेका छन् । यो महिना आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई हिमाली क्षेत्रको पदयात्रा गर्न उपयुक्त मानिंदै आएको छ । प्रायः ठुलो वर्षा, हिमपात र बढी चिसो पनि नहुने हुँदा यो महिना धेरै पदयात्री पदयात्रामा निस्कने गर्छन् तर अहिले नसोचेको हिमपात र वर्षा भयो । वर्षा र हिमपातले पदमार्ग र सडक दुवै अवरुद्ध हुँदा पर्यटक प्रभावित भएका हुन् । उच्च हिमाली क्षेत्र सगरमाथा, अन्नपूर्ण, धवलागिरिलगायत पूर्वदेखि पश्चिमसम्मका हिमाली भेगमा हिमपात भएको छ । पदयात्रामा कति स्वदेशी र कति विदेशी पर्यटक छन् भनी यकिन हुन सकेको छैन । हिमपातले स्थलमार्ग अवरुद्ध हुँदा उपल्लो मनाङबाट सयौँ आन्तरिक, बाह्य पर्यटक र स्थानीयलाई उद्धार गरिएको छ । सोलुखुम्बुको लुक्लाभन्दा माथि करिब दुई हजार, लोबुचेमा २१० र गोरकक्षेपमा १२२ जना पर्यटक पुगेका छन् । मौसम प्रतिकूल बनेपछि स्थानीय प्रशासनले सम्भावित जोखिम कम गर्न विभिन्न हिमाली क्षेत्रको पदयात्रामा रोक लगाएको छ । विभिन्न स्थान पुगेका धेरै पर्यटक होटेलमै रोकिन बाध्य छन् । म्याग्दी, मनाङ, मुस्ताङ, सोलुखुम्बु, गोरखालगायतका जिल्लाका माथिल्लो क्षेत्रमा सोमबार रातिदेखि भएको वर्षासँगैको हिमपातका कारण पदमार्ग तथा सडक दुवै अवरुद्ध हुँदा पदयात्री रोकिएका छन् । मनाङमा सोमबारदेखि जारी भारी हिमपातका कारण यातायात अवरुद्ध भएपछि उपल्लो मनाङ घुम्न गएका पर्यटक बाटोमै रोकिएका छन् । मनाङ, मुस्ताङ र म्याग्दीका जिल्ला प्रशासन कार्यालयले हिमपात र खराब मौसमका कारण सार्वजनिक सूचना जारी गर्दै हाललाई पदयात्रा नगर्न अनुरोध गरेका छन् । पर्यटकको बाक्लो आहोरदोहोर हुने मुख्य याममै भएको हिमपातले स्थलमार्ग अवरुद्ध हुँदा उपल्लो मनाङबाट ७५० जना आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको उद्धार गरिएको छ । हिमपातले सडक, पदमार्ग र सम्पर्क मार्ग सबै प्रभावित भए पनि पर्यटकलाई सुरक्षित राख्ने प्रयास जारी छ । स्थानीय प्रशासनले मौसममा सुधार नआएसम्म जोखिमपूर्ण क्षेत्रतर्फ नजान र सुरक्षित भएर बस्न आग्रह गरेको छ । यता सगरमाथा क्षेत्रमा भएको हिमपतका कारण हिमाली पर्यटन प्रभावित भएको जनाउँदै जिल्ला प्रशासन कार्यालय सोलुखुम्बुले सतर्कता अपनाउन आग्रह गरेको छ । खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिकाको दिङ्बोचेभन्दा माथि बाक्लो हिउँ र तल्लो क्षेत्रमा वर्षा भइरहेकाले पर्यटक सबै होटेलभित्रै छन् । विगतका वर्षमा पुस, माघ र फागुनतका मात्र उच्च हिमाली भेगमा हिउँ पर्ने गरेकोमा यस वर्ष तल्लो उच्च भूभागमा समेत कात्तिक महिनामै हिमपात भएको हो । अतः हिमाली क्षेत्रको पदयात्रालाई सुरक्षित बनाउन सबै सचेत हुनुपर्ने छ ।

• नगेन्द्रराज पौडेल

आउँदो फागुन २१ गते प्रतिनिधि सभा निर्वाचन हुँदै छ । निर्वाचनबारे राजनीतिक दलले आफ्ना राय तथा तर्क पेस गर्दै संशय व्यक्त गरेका छन् । रिक्त जनप्रतिनिधिमूलक संस्था बहाली र लोकतन्त्रको सुदृढीकरणका लागि पनि घोषित मितिमा निर्वाचन हुन जरुरी छ । यसका लागि आवश्यक वातावरण बनाउने काममा सरकार लागि परेको छ । निर्वाचनकै विषयलाई लिएर राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले सरकारसहित राजनीतिक दलका प्रतिनिधिसँग छलफल गरिसक्नुभएको छ । प्रधानमन्त्रीले पनि दलहरू र जेनजीका प्रतिनिधिसँग यस सम्बन्धमा छलफल गरिसक्नुभएको छ । निर्वाचन आयोगले निर्वाचन कार्यतालिका सार्वजनिक गरिसकेको छ ।

चुनौती र अवसर

सरकारसमक्ष निर्वाचनका लागि शान्ति सुरक्षा बहाली गर्नु पहिलो प्राथमिकता बनेको छ । जेनजी प्रदर्शनका क्रममा भागेका कैदीबन्दी र लुटिएका सबै हतियार अभै फिर्ता भइसकेका छैनन् । प्रदर्शनका क्रममा देशभरका २८ वटा कारागारबाट १३ हजार ५८५ कैदी र नौ वटा बाल सुधार गुहबाट ९६४ बालबन्दी गरी १४ हजार ५४९ कैदीबन्दी भागेका थिए । सरकारले फरार कैदीबन्दीलाई कारागार फर्कन आग्रह गरे पनि हालसम्म आठ हजार ९८५ कैदी र ५८२ बाल कैदी गरी जम्मा नौ हजार ५६७ जना कारागार फर्केका छन् भने चार हजार ९८२ जना कैदी अभै फरार छन् ।

• रमेशचन्द्र न्यौपाले

दिगो विकास लक्ष्य दिगो विकास लक्ष्य एउटा साहसिक र विश्वव्यापी सम्झौता हो । जसले सन् २०३० सम्ममा सबै प्रकारका गरिबी उन्मूलन गरी मानव, पृथ्वी र समृद्धिका लागि एक समान, न्यायपूर्ण र सुरक्षित विश्व निर्माण गर्ने परिकल्पना गर्छ ।

दिगो विकासका १७ लक्ष्य तथा १६९ सहायक लक्ष्य दिगो विकासका लागि एजेन्डा २०३० को एउटा भाग हो, जुन संयुक्त राष्ट्रसङ्घका १९३ सदस्य राष्ट्र सम्मिलित सेप्टेम्बर २०१५ को ऐतिहासिक राष्ट्रसंघीय साधारण सभाको शिखर सम्मेलनले पारित गरेर १ जनवरी २०१६ देखि लागु गरेको छ । विश्वभरका राष्ट्रिय सरकार तथा लाखौँ नागरिकलाई एउटै थलोमा ल्याई यी महत्वाकांक्षी कार्यसूचीमा व्यापक छलफल र परामर्श गरी यी दिगो विकास लक्ष्य तय गरिएका हुन् । सन् २०१६ देखि लागु गरी सन् २०३० सम्ममा पूरा गर्ने विभिन्न लक्ष्य तोकिएको छ ।

सबै ठाउँबाट सबै प्रकारका गरिबीको अन्त्य गर्ने, भोकमरी अन्त्य गर्ने, खाद्य सुरक्षा तथा उन्नत पोषण सुनिश्चित गर्ने र दिगो कृषिको प्रवर्धन गर्ने, सबै उमेर समूहका व्याक्तिका लागि स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्दै समृद्ध जीवन प्रवर्धन गर्ने र सबैका लागि समावेशी तथा समतामूलक गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । यसै गरी लैङ्गिक समानता हासिल गर्ने र सबै महिला, किशोरी र बालिकालाई सशक्त बनाउने, सबैका लागि स्वच्छ पानी र सरसफाइको उपलब्धता तथा दिगो व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्ने, भरपर्दो, समावेशी र दिगो आर्थिक वृद्धि तथा सबैका लागि पूर्ण र उत्पादनमूलक रोजगारी र मर्यादित कामको प्रवर्धन पनि दिगो विकास लक्ष्यभित्र समेटिएको छ ।

निर्वाचन लोकतन्त्रको आत्मा

प्रदर्शनकै क्रममा सुरक्षाकर्मीबाट एक हजार २७६ थान घातक हातहतियार लुटिएका थिए । सरकारले फिर्ता दिन बारम्बार गरेको आग्रहका आधारमा यीमध्ये ७२० थान फिर्ता ल्याइएको र बाँकी ५५६ थान अभै फेला पारिएको छैन । निर्वाचनका बेला कतै यी हतियार प्रयोगमा आउने त होइनन् भन्ने आशङ्का उब्जिएको छ । यद्यपि सरकारले कैदी बन्दी फिर्ता ल्याउन र हतियारको खोजी कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको छ । भगुवा कैदी बन्दीका हकमा टोल टोलमा फोटो सार्वजनिक गर्ने तयारी गरेको छ । बाँकी कैदीबन्दीलाई कारागार फर्काउन र र हतियार खोजी गर्ने काम सरकारका लागि चुनौतीपूर्ण बनिरहेको छ ।

विघटित प्रतिनिधि सभा निर्वाचन गराई जनप्रतिनिधिको बहाली गराउने महत्त्वपूर्ण कार्यभार हो । सरकारका लागि यो सुनौलो अवसरका रूपमा हेरिएको छ । प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले आफूले निर्धारित मितिमा नै निर्वाचन गराएर निर्वाचित जनप्रतिनिधिलाई सत्ता हस्तान्तरण गर्न आतुर रहेको बारम्बार बताउँदै आउनुभएको छ । सरकार निर्वाचन सम्पन्न गर्ने विषयमा दृढसङ्कल्पित छ भन्ने सन्देश यसैबाट प्रवाह हुन्छ । यो परिस्थितिमा चुनावमा सहभागी भई जनमत परीक्षणका लागि आफूलाई चुनौती प्रतिस्पर्धामा उभ्याउनु हरेक राजनीतिक दलको दायित्व हो । यसअघि नै प्रधानमन्त्री कार्कीले निर्वाचन गराउने काम सरकारको हो तर सहभागिता भने दलको नै हुनु पर्छ भन्दै दलहरू सहभागी नभएसम्म निर्वाचन सम्भव नहुने बताइसक्नुभएको छ । यो निर्वाचन दलको परीक्षण र मतदातालाई योग्य र सक्षम प्रतिनिधि छान्ने अवसर हुने छ ।

निष्पक्ष, भयरहित तथा स्वतन्त्र निर्वाचनका

लागि अब सरकारले पहलकदमी लिनै पर्छ । दलहरूलाई भयरहित वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न हुन्छ भनेर आश्वस्त पार्ने पर्छ । यसका लागि सबै दल तथा आममतदाताले सरकारलाई सघाउनु पर्छ । सरकारको एक्लो प्रयासले मात्र निर्वाचन गराउन सहज हुँदैन ।

यद्यपि सर्वोच्च अदालतमा प्रतिनिधि सभा विघटन गैरसंवैधानिक कदम भएकाले उक्त निर्णय बदर गरी सभा पुनर्स्थापित गरी पाउँ भनी रिट पनि दायर गरिएको छ । प्रतिनिधि सभा विघटन र अन्तरिम सरकार निर्माण निकै सोचविचार साथ चालिएको कदम मान्न सकिन्छ । नेपालकै इतिहासमा यति छोटो समयमा यति धेरै जनधनको विनाश यसअधिका आन्दोलनमा सायदै भएका होलान् । यस कारण निर्वाचनको मितिअगावै सम्मानित अदालतद्वारा न्यायिक निरूपण भई अन्यथा आदेश भएको अवस्थाबाहेक यो निर्वाचनको विकल्प देखिंदैन । आखिर सुदृढ लोकतन्त्रका लागि पनि निर्वाचन अपरिहार्य छ ।

बाध्यताको उपज

प्रतिनिधि सभा विघटनपूर्वको अवस्था कहलालिगन्दो थियो । २३ भदौको जनप्रदर्शनमा प्रहरीको गोली लागेर २१ जना (काठमाडौँ १८, सुनसरी २ र पर्सा १) को ज्यान गइसकेको थियो । २४ भदौमा देशका विभिन्न स्थानमा भएका लुटपाट, आगजनीले सीमा नाघेको थियो । २४ भदौको मध्याह्नसम्म राज्यका तीन वटै अङ्ग कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकामाथि गरेको आक्रमण र आगजनीका कारण ती निकाय प्रभावहीन भइसकेका थिए । मोफसलमा पनि विभिन्न संघ संस्था, स्थानीय तहका भौतिक संरचनामाथि आक्रमण र आगजनी भइसकेको थियो । प्रधानमन्त्रीलगायत अन्य

दलका नेतृत्वलाई सेना/प्रहरीले सुरक्षा दिएर राख्नुपर्ने स्थिति थियो । जेनजीको प्रदर्शनमा व्यापक घुसपैठ भएका कारण अवस्था नाजुक बन्न गएको हो । प्रदर्शनलाई गलत उद्देश्यले गलत मार्गीतिर मोड्ने काम केही अपराधिक गतिविधि गर्ने समूहले गर्‍यो । वास्तविक जेनजीबाट यस्तो काम कदापि हुन सक्दैन । सरकारले उक्त घटनाको छानबिनका लागि न्यायिक आयोग गठन गरिसकेको छ । अब उक्त आयोगको प्रतिवेदनपश्चात् मात्र यस सम्बन्धमा थप तथ्य बाहिर आउने नै छन्, अनि मात्र थप रहस्योद्घाटन हुँदै जाला ।

लोकतन्त्र र निर्वाचन परिपूरक

निर्वाचन लोकतन्त्रको आत्मा हो । यो आत्मा मर्न नदिन पनि निर्वाचनमा सबै दलको सहभागिता अपेक्षित छ । धेरै समयसम्म अन्तरिम सरकार रहनु उचित नहुने भएकाले पनि निर्वाचन सम्पन्न गर्न सबैको सहयोग आवश्यक छ । अबको साढे चार महिनाभित्र प्रतिनिधि सभा निर्वाचन गराएर निर्वाचित जनप्रतिनिधिलाई सत्ता हस्तान्तरण गरी अन्तरिम सरकार विदा हुन्छ । सबै राजनीतिक दल आफूले विगतमा गरेका कमीकमजोरी औँल्याउँदै, जनतासँग क्षमा मागेर र राम्रा कामको फेहरिस्तसहित जनसमक्ष जानै पर्छ ।

संविधानको प्रस्तावनामा ‘जनताको प्रतिस्पर्धात्मक बहुदलीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली, बालिग मताधिकार, आवधिक निर्वाचन, संघीय लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न संविधान सभाबाट यो संविधान जारी गर्दछौँ’ भनिएको छ । यसबाट पनि के प्रस्ट हुन्छ भने लोकतन्त्रका लागि निर्वाचन आवश्यक प्रक्रिया नै हो । यसलाई

छलेर अघि बढ्न सकिँदैन । सरकार कम्तीमा पनि जनअनुमोदन नै हुनु पर्छ । यसका लागि निर्वाचन मात्र एउटा उपाय हो । यसलाई उपेक्षा गर्दा सरकार र जनप्रतिनिधिबिच ठुलो रिक्तता देखिन्छ । त्यसलाई पूर्ति गर्न पनि राजनीतिक दल आगामी निर्वाचनमा सक्रिय सहभागी भई सरकारमा जनप्रतिनिधिको रिक्ततालाई पूर्ति गर्नु पर्छ । अबको एक मात्र उद्देश्य निर्वाचन नै हुनु पर्छ । सबै राजनीतिक दल, मुलुकको प्रशासन तथा व्यवस्थापनमा आबद्ध निकाय, बौद्धिक समुदाय र नागरि कसमेत असहमति र द्वन्द्व छोडेर पूर्वाग्रहरहित भई समन्वय र सहकार्यका साथ आसन्न निर्वाचनका लागि कटिबद्ध हुने पर्छ ।

युवापुस्ताले उठाएको सुशासन, बेथितिको अन्त्य, रोजगारी सिर्जना, वातावरणीय दिगोपन र सामाजिक न्यायलाई प्राथमिकतामा राख्न जरुरी छ । जेनजीले अहिले मागेको भ्रष्टाचार र बेथितिको अन्त्य होस् भन्ने कुरालाई सबैले मनन गरी सुधिएर अघि बढ्नुको विकल्प छैन ।

अब सरकारले आगामी फागुन २१ गते निर्वाचन तोकिसकेकाले दायौं बायौं नगरी मतदातासमक्ष विगतका उपलब्धि र कमीकमजोरी दुवै लिएर जानुको विकल्प आफूलाई लोकतान्त्रिक भन्ने कुनै पनि दलसँग छैन । लोकतन्त्रको विकल्प सुदृढ लोकतन्त्र नै हो, दलको विकल्प सुधारिएका दल नै हुन् । चुनावदेखि भाम्ने छुट कुनै पनि दललाई छैन । बरु निष्पक्ष, स्वतन्त्र तथा धाँधलीरहित चुनावको माग भने गर्न जरुरी छ । सरकारले पनि यसका लागि वतावरण बनाइदिनु पर्छ । जेनजीका माग पूरा गर्न र यस प्रदर्शनमा सहित हुनेहरूको सपना साकार पार्न पनि निष्पक्ष चुनावद्वारा स्थापित सरकारले बेथिति, अन्याय र भ्रष्टाचार अन्त्य गरी सुशासन कायम राख्ने पर्छ ।

दिगो विकास लक्ष्यका चुनौती

सहर तथा मानव बसोबासलाई समावेशी, सुरक्षित, उत्थानशील र दिगो बनाउने, दिगो उपभोग र उत्पादन प्रणाली सुनिश्चित गर्ने, जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभाव नियन्त्रण गर्न तत्काल पहल थाल्ने, दिगो विकासका लागि महासागर, समुद्र र समुद्री स्रोतसाधनको दिगो प्रयोग तथा संरक्षण गर्ने, दिगो विकासका लागि शान्तिपूर्ण र समावेशी समाजको प्रवर्धन गर्ने, सबैको न्यायमा पहुँच सुनिश्चित गर्ने र सबै तहमा प्रभावकारी, जवाफदेही र समावेशी संस्थाको स्थापना गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

सन् २०३० सम्ममा चरम गरिबी अर्थात् हालको मापन अनुसार दिनको १.२५ डलरभन्दा कममा बाँच्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्न आवश्यक छ । गरिबी अन्त्य गर्ने कार्यमा बढीभन्दा बढी लगानी प्रवर्धन गर्न गरिबमुखी र लैङ्गिकमैत्री विकास रणनीतिमा आधारित राष्ट्रिय, क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा स्पष्ट नीतिगत खाका तर्जुमा गर्न जरुरी छ । सन् २०३० सम्ममा भोकमरीको अन्त्य गर्ने तथा सबै नागरिक खास गरी शिशुलगायत गरिब र जोखिमपूर्ण स्थितिमा रहेकाहरूलाई वर्षभरि नै सुरक्षित, पौष्टिक र पर्याप्त खाद्यको पहुँच सुनिश्चित गर्नु पर्छ ।

सन् २०३० सम्ममा विश्वव्यापी मातृ मृत्युदरलाई हरेक एक लाख जीवित जन्ममा

७० भन्दा तल झर्ने लक्ष्य स्वयम्मा उचित छ । सबै देश खास गरी विकासोन्मुख देशमा आन्तरिक तथा विश्वव्यापी स्वास्थ्य जोखिमको पूर्व चेतावनी, जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने लक्ष्य सबैको चुनौती हो । सन् २०३० सम्ममा सान्दर्भिक र प्रभावकारी सिकाइका उपलब्धि हासिल हुने गरी सबै बालबालिकाले निःशुल्क, समतामूलक र गुणस्तरीय प्राथमिक माध्यमिक शिक्षा पूरा गरेको सुनिश्चित गर्न जरुरी छ ।

सन् २०३० सम्ममा विकासशील मुलुक, विशेषगरी अति कम विकसित देश र

व्यवस्थापनका लागि स्थानीय समुदायको सहभागितालाई सुदृढ गराउन सकियो भने त्यो लक्ष्य पूरा गर्न सकिने छ ।

राष्ट्रिय अवस्था अनुसार प्रतिव्यक्ति आर्थिक वृद्धि कायम राख्ने र विशेष गरी अति कम विकसित देशमा कम्तीमा वार्षिक सात प्रतिशत कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धि गर्ने पर्छ । युवा रोजगारीका लागि विश्वव्यापी रणनीतिको विकास र सञ्चालन गर्ने र अन्तर्राष्ट्रिय श्रम सङ्गठनको विश्व रोजगारी सम्झौतालाई लागु गर्ने, आर्थिक विकास र मानव समृद्धि हासिल गर्न सबैका लागि किफायती र समतामूलक पहुँच हुन सक्ने

गुणस्तरीय, दिगो, र भरपर्दो क्षेत्रीय तथा अन्तरदेशीय पूर्वाधार निर्माण गर्न ढिला भइसकेको छ । सन् २०३० सम्ममा आर्थिक हिसाबले सबैभन्दा तल रहेको ४० प्रतिशत जनसङ्ख्याको आय वृद्धि दर राष्ट्रिय औसतभन्दा उच्च हासिल गर्ने र त्यसलाई कायम राख्नु पर्छ । आप्रवासी विप्रेषणको कारोबार लागतलाई तीन प्रतिशत भन्दा कम गर्ने १५ प्रतिशतभन्दा बढी लागत नलामे विप्रेषण मार्गलाई हटाउन सक्नु पर्छ । दिगो उपभोग र उत्पादन प्रतिमानको १० वर्षीय कार्यक्रमको रूपरेखालाई सबै देशले कार्यान्वयन गर्ने, विकासोन्मुख देशमा विकास गर्ने र उनीहरूको क्षमतालाई

ध्यानमा राख्दै विकसित देशले नेतृत्व लिएर लाग्नु पर्छ । रोजगारी सिर्जना गर्ने र स्थानीय संस्कृति तथा उत्पादन प्रवर्धन गर्ने, दिगो पर्यटनका लागि दिगो विकासको प्रभाव माथि निगरानी गर्ने उपकरणको विकास र कार्यान्वयनमा ढिलाइ गर्नु हुन । सबै राष्ट्रले जलवायु उत्पन्न जोखिम र प्राकृतिक प्रकोपको समानुकूलन तथा अनुकूलनको क्षमता अभिवृद्धिमा ढिलाइ भइरहेको छ ।

सन् २०२५ सम्ममा समुद्री र रसायनजन्य फोहोरलगायत सबै खाले प्रदूषण, खास गरी भूमिमा आधारित गतिविधिबाट हुने समुद्री प्रदूषणलाई नियन्त्रण र त्यसलाई पर्याप्त मात्रामा कम गर्ने भन्ने थियो तर त्यो लक्ष्य पूरा हुन सकेको छैन ।

सन् २०३० सम्म अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौता अन्तर्गतका दायित्व अनुरूप स्थलीय र जनचर पारिस्थितिकीय प्रणाली र त्यसका सेवा, खास गरी जङ्गल, सिमसार, हिमाल तथा सुक्खा भूमिको सुरक्षा, पुनर्स्थापना तथा दिगो प्रयोग सुनिश्चित गर्ने पर्छ ।

विकासोन्मुख देशका लागि अन्तर्राष्ट्रिय समर्थनका साथै कर तथा अन्य राजस्व सङ्कलनको परेल् क्षमतालाई सुधार गरी परेल् स्रोतको परिचालन बलियो पार्नु पर्छ । सन् २०३० सम्ममा विकासोन्मुख देशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनलाई सहयोग गर्ने गरी दिगो विकासको प्रगतिको मापन गर्न आवश्यक क्षमताका लागि विद्यमान वा जारी पहललाई दृढीमा पुर्‍याउनु पर्छ ।

यी लक्ष्य पूरा गर्न अब करिब पाँच वर्ष पनि बाँकी छैन । त्यसमा बढी लक्ष्य स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित छन् । सम्बन्धित निकायले हालसम्म कुन विषयमा कति लक्ष्य कति पूरा भएका छन् भनेर आधिकारिक प्रगतिबारे जानकारी गराएको छैन । यी लक्ष्य पूरा गर्न हाल विश्वमा विभिन्न किसिमक प्राकृतिकलगायत विभिन्न कारणले दिगो विकासका लक्ष्य पूरा हुने विषयमा समस्या र चुनौती थपिएको छ । यी चुनौती सामूहिक प्रयत्नबाट मात्रै समाधान हुने छन् । एक्लो प्रयासले दिगो विकास लक्ष्य पूरा हुन सक्दैन ।

Pratidin National Daily

प्रतिदिन

तपाईं जहाँ भएपनि

प्रतिदिन दैनिक तपाईंसँगै

ताजा र विश्वसनीय खबरको लागि

लगइन गर्नुहोस्

www.pratidindaily.com

